

Historyczne i regionalne aspekty rozwoju osadnictwa ziem polskich Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Geografia	Cykl dydaktyczny 2024/25
Specjalność EKOLOGIA MIASTA	Kod zajęć 07GRFEMS.12S.05898.24
Jednostka organizacyjna Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia	Obligatoryjność Fakultatywny
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty specjalnościowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordynator zajęć	Iwona Hildebrandt-Radke
Prowadzący zajęcia	Iwona Hildebrandt-Radke
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Zaliczenie z oceną • Laboratorium: 15, Zaliczenie z oceną
	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem wykładu jest zapoznanie studentów z zagadnieniami zróżnicowania kulturowego i rozwojem osadnictwa na ziemiach polskich od epoki kamienia, przez epokę brązu i żelaza do wieków średnich ze zwróceniem uwagi na preferencje osadnicze, formy osadnictwa i natężenie procesów osadniczych. Dodatkowo omówione zostaną transformacje miast w Polsce przed- i porzbirowej oraz po okresie uzyskania niepodległości w wieku XX.

Wymagania wstępne

Wiedza z zakresu geografii, na poziomie I roku studiów licencjackich i historii na poziomie szkole średniej.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna i rozumie różnicowanie społeczno-kulturowe, gospodarcze i polityczne świata w kontekście różnych dróg rozwoju krajów i regionów w kontekście rozwoju społeczeństw, form osadnictwa oraz uwarunkowań środowiska przyrodniczego	GRF_K1_W06	Kolokwium pisemne, Raport
W2	zna rozmieszczenie, struktury i dynamikę ludności i własności sieci osadniczej w różnych skalach przestrzennych ze względu na uwarunkowania społeczno-gospodarcze i przyrodnicze	GRF_K1_W11	Kolokwium pisemne, Raport
W3	ma podstawową wiedzę dotyczącą gospodarki i planowania przestrzennego w skali lokalnej i regionalnej oraz zasad prowadzenia działalności gospodarczej i przedsiębiorczości	GRF_K1_W14	Kolokwium pisemne, Raport
Umiejętności - Student/ka:			
U1	wybiera i stosuje różnorodne metody pozyskiwania, gromadzenia, analizy i prezentacji danych dotyczących osadnictwa i środowiska geograficznego	GRF_K1_U01	Raport
U2	umie ocenić wpływ lokalizacji osadnictwa na środowisko przyrodnicze i zagrożenia z tym związane oraz wykonać opracowanie na ten temat	GRF_K1_U05	Raport
U3	potrafi wykorzystać techniki badań społecznych i inwentaryzacji terenowej w badaniach z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej	GRF_K1_U06	Raport
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	wykazuje gotowość do działań indywidualnych i społecznych na rzecz zachowania równowagi ekologicznej i ochrony zasobów Ziemi na obszarach miejskich	GRF_K1_K05	Raport

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Prahistoria: podział na epoki archeologiczne i historyczne, zarys geologii czwartorzędu Polski	W1, W2, W3, U1	Wykład
2.	Paleolit dolny, środkowy i górny, paleolit schyłkowy i mezolit. Rewolucja neolityczna na Bliskim Wschodzie i rozprzestrzenianie się zdobyczy neolitu na teren Europy, neolit na ziemiach Polski	W1, W2, U1, U2	Wykład, Laboratorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
3.	Ogólna charakterystyka epoki brązu. Przełom neolitu i brązu. Wprowadzenie metalurgii - Europa i Polska. Podstawy periodyzacji europejskiej - charakterystyka regionalna. Przemiany gospodarczo-społeczne i osadnicze epoki brązu w Europie i na ziemiach polskich.	W1, W2, U1, U2	Wykład, Laboratorium
4.	Zróżnicowanie cywilizacyjne w końcowych okresach epoki brązu i we wczesnych okresach epoki żelaza na ziemiach polskich. Europa w czasie dominacji Celtów	W1, W2, U1, U2	Wykład, Laboratorium
5.	Świat w epoce wpływów rzymskich, wiedza starożytnych o ziemiach Polski, Kontakty ludności ziem polskich z cesarstwem rzymskim. Okres wędrówek ludów - kształtowanie się nowego oblicza Europy. Zróżnicowanie procesów osadniczych	W1, W2, U1, U2	Wykład, Laboratorium
6.	Wczesnośredniowieczna Europa - między historią a archeologią. Chronologia i periodyzacja wczesnego średniowiecza w Europie i w Polsce. Wczesne średniowiecze a kultura wczesnosłowiańska. Problematyka etnogenezy Słowian. Zagadnienia społeczno-gospodarcze dotyczące Słowian. Osadnictwo grodowe.	W1, W2, U1, U2	Wykład, Laboratorium
7.	Upadek wspólnot plemiennych - okres przedpiastowski. Powstanie państwa polskiego - okres wczesnopiastowski. Chrystianizacja w kulturze wczesnego średniowiecza - Europa i ziemie polskie	W1, W2, U1, U2	Wykład, Laboratorium
8.	Wczesnośredniowieczne ośrodki miejskie w świetle badań archeologicznych. Wczesne średniowiecze a archeologia historyczna. Kształtowanie się państw wczesnośredniowiecznych	W1, W2, U1, U2	Wykład, Laboratorium
9.	Transformacje miast polskich i osadnictwa wiejskiego w czasach nowożytnych, a szczególnie w XIX i XX wieku (miasta przemysłowe, miasta socjalistyczne i osadnictwo w gospodarce rynkowej)	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K1	Wykład, Laboratorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny
Laboratorium	Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Warunkiem zaliczenia wykładu jest uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium pisemnego. Skala ocen: Bardzo dobry (bdb, 5,0) - od 90% punktów, Dobry plus (db plus, 4,5) - od 80% punktów, Dobry (db, 4,0) - od 70% punktów, Dostateczny plus (dst plus, 3,5) - od 60% punktów, Dostateczny (dst, 3,0) - od 50% punktów, Niedostateczny (ndst, 2,0) - poniżej 50% punktów.

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Laboratorium	Warunkiem zaliczenia laboratorium jest zaliczenie na ocenę pozytywną wszystkich ćwiczeń (raportów). Ocena końcowa jest średnią z wszystkich oddanych ćwiczeń. Skala ocen: Bardzo dobry (bdb, 5,0) - od 90% punktów, Dobry plus (db plus, 4,5) - od 80% punktów, Dobry (db, 4,0) - od 70% punktów, Dostateczny plus (dst plus, 3,5) - od 60% punktów, Dostateczny (dst, 3,0) - od 50% punktów, Niedostateczny (ndst, 2,0) - poniżej 50% punktów.

Literatura

Obowiązkowa

1. Kaczanowski P., Kozłowski J., K., 1998. Najdawniejsze dzieje Ziemi Polskich (do VII w.), t. 1, Wielka Historia Polski, Wydawnictwo Fogra, Kraków.
2. Wyrozumski J. 1999. Dzieje Polski Piastowskiej (VIII w. - 1370), t.2, Wielka Historia Polski, Wydawnictwo Fogra, Kraków
3. Ptaśnik J., 1934. Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce.
4. Samsonowicz H., 2012. Życie miasta średniowiecznego. Wydawnictwo Poznańskie
5. Bogucka M., Samsonowicz H., 1986. Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo Ossolineum

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Laboratorium	15
Czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie do zaliczenia	10
Przygotowanie raportu	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
GRF_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przyjmowania i wyznaczania zadań oraz organizacji pracy pozwalającej na realizację celów związanych z podejmowanymi zadaniami
GRF_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wybierać i stosować różnorodne metody pozyskiwania, gromadzenia, analizy i prezentacji danych dotyczących środowiska geograficznego
GRF_K1_U05	Absolwent/ka potrafi ocenić wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze i zagrożenia z tym związane oraz wykonać raport na ten temat
GRF_K1_U06	Absolwent/ka potrafi w stopniu zaawansowanym posługiwać się w obserwacjach terenowych narzędziami i instrumentami stosowanymi w pomiarach geodezyjnych i badaniach geograficznych; wykorzystywać techniki badań społecznych i inwentaryzacji terenowej w badaniach z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej
GRF_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie zróżnicowanie społeczno-kulturowe, gospodarcze i polityczne świata w kontekście różnych dróg rozwoju krajów i regionów, zachodzących procesów integracji i globalizacji oraz uwarunkowań środowiska przyrodniczego
GRF_K1_W11	Absolwent/ka zna i rozumie rozmieszczenie, struktury i dynamikę ludności i własności sieci osadniczej w różnych skalach przestrzennych, ze względu na uwarunkowania społeczno-gospodarcze i przyrodnicze
GRF_K1_W14	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe zasady gospodarki przestrzennej i planowania przestrzennego w skali lokalnej i regionalnej oraz zasady prowadzenia działalności gospodarczej i przedsiębiorczości